

การเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง
จังหวัดชลบุรี

นางสาวเมธาวี ปรีดโตทกพร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

LOCAL POLITICS AND DIRECT ELECTION OF ADMINISTRATORS OF TAMBOL ADMINISTRATION
ORGANIZATION IN PHAN THONG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE

MISS MAYTHAWEE PARITTOTAKAPORN

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Government

Department of Government

Faculty of Political Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University

491073

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี

โดย

นางสาว เมธาวิ ปรีดโตทกพร

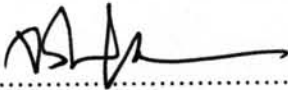
สาขาวิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย

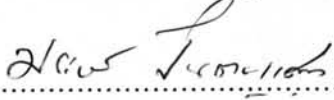
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารรัฐกิจ

..... คณบดีคณะรัฐศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร. จรัส สุวรรณมาลา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประภาส ปิ่นตบแต่ง)

นางสาวเมธาวี ปริตโตทกพร: การเมืองท้องถิ่นกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงของ
องค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี. (Local Politics and Direct Election
of Administrators of Tambol Administration Organization in Phan Thong District,
Chon Buri Province) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ตระกูล มีชัย, 123หน้า.

การศึกษาค้นคว้านี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้เข้าร่วมทางการเมืองในระดับต่างๆและลักษณะการ
รวมกลุ่มของนักการเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรงเป็นครั้งแรก
ขององค์การบริหารส่วนตำบลอำเภอพานทอง จังหวัดชลบุรี ตลอดจนผลกระทบเชิงการเมืองและการ
บริหารของอบต.จากการเลือกตั้งดังกล่าว

จากการศึกษาพบว่าเครือข่ายอิทธิพลทางการเมืองได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการเมืองท้องถิ่น
ของอบต.สืบเนื่องจากปัจจัยสองประการ คือ 1) บริบทเชิงโครงสร้างการบริหารราชการ และ 2)บริบท
เชิงสังคมท้องถิ่น แม้ว่า การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรงในครั้งนี้จะทำให้ฝ่ายบริหารเข้มแข็งและ
มีอำนาจมากขึ้น แต่ ไม่ได้ทำให้การตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในแง่ นโยบายรวดเร็วขึ้น
แต่อย่างใด ยิ่งไปกว่านั้นประชาชนยังแทบไม่มีทางเลือกทั้งในเชิงนโยบายและตัวผู้สมัคร

ภาควิชา การปกครอง
สาขาวิชา การปกครอง
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติศ.....เมธาวี ปริตโตทกพร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....[ลายเซ็น]

4681147624 : MAJOR GOVERNMENT

KEY WORD: POLITIC/ ELECTION / ADMINISTRATORS / TAMBOL / ORGANIZATION

MAYTHAWEE PARITTOTAKAPORN : LOCAL POLITICS AND DIRECT ELECTION OF ADMINISTRATORS OF TAMBOL ADMINISTRATION ORGANIZATION IN PHAN THONG DISTRICT, CHON BURI PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSOCIATE PROFESSOR TRAKOON MEECHAI, 123 pp.

This study analyzed the roles of local political actors in various levels and the characteristics of local political group formation in the first direct election of administrators of tambol administration organization in Phan Thong District, Chon Buri Province. It also analyzed the impacts of such election on local politics and administration of the sampled organizations.

The study shows that political influence network had played an important role in local politics of such organizations. This was due to two factors; structural context and local social context. Although the leadership from this election was strong with centralized responsibility, he could not facilitate policy formulation and implementation. Moreover, the constituencies had less choice in candidates and public policies.

Department Government
Field of study Government
Academic year 2006

Student's signature.....
Advisor's signature.....

นางสาวปริศนาพร

T. Meechai

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ตระกูล มีชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ข้อชี้แนะและความช่วยเหลือในหลายสิ่งหลายอย่างจนกระทั่งลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ไชยันต์ ไชยพร ประธานสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาส ปิ่นตบแต่ง ที่ให้ความกรุณาในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของงานวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการปกครองทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตลอดการศึกษาที่ผ่านมา

ขอบคุณและขอใจ พี่ เพื่อน และน้องภาควิชาการปกครองทุกคน ที่คอยถามไต่ด้วยความห่วงใย

สุดท้ายนี้ กราบขอบพระคุณ คุณพ่อไชยศักดิ์และคุณแม่เพยาร์ ปริตโตทกพร บุพการีผู้ให้ทุกสิ่งทุกอย่างกับผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
วิธีดำเนินการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ลำดับขั้นตอนในการเสนอการวิจัย.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับฝ่ายบริหารเข้มแข็ง.....	10
แนวคิดชนชั้นน่านิยม.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์.....	19
แนวคิดเครือข่ายอิทธิพลการเมือง.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	34
3 ผลการศึกษา.....	37
การเมืองท้องถิ่นในการเลือกตั้งผู้บริหารโดยตรง.....	37
การเมืองในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	53
การรวมกลุ่มการเมืองและการรักษาไว้ซึ่งอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น.....	62
ผลประโยชน์ในองค์การบริหารส่วนตำบล.....	66
ผู้เข้าร่วมทางการเมืองขององค์การบริหารส่วนตำบล.....	69

4	ผลกระทบเชิงการเมืองและการบริหารจากการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยตรง.....	70
	ความแตกต่างเชิงโครงสร้างและความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารและสภาท้องถิ่น....	70
	การแบ่งฝักฝ่ายทางการเมืองระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายสภาท้องถิ่น.....	78
	ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายท้องถิ่นกับฝ่ายท้องถิ่น.....	80
	ทางเลือกเชิงนโยบายและตัวผู้สมัคร.....	82
	การตอบสนองต่อประชาชน.....	84
	เสถียรภาพของฝ่ายบริหารท้องถิ่น.....	87
	การผูกขาดอำนาจในท้องถิ่น.....	88
5	สรุปผลการศึกษาและอภิปรายผล.....	91
	บทวิเคราะห์และสรุป.....	91
	ข้อเสนอแนะ.....	98
	รายการอ้างอิง.....	99
	ภาคผนวก.....	103
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	114

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงความสัมพันธ์ตามระบบอุปถัมภ์แบบเดิมกับแนวโน้มแบบใหม่.....	25
2 แสดงสัดส่วนงบประมาณตามโครงการต่างๆในส่วนงบลงทุนของอบต.....	66
3 แสดงสัดส่วนงบประมาณในส่วนโครงสร้างพื้นฐานแยกตามประเภท.....	67
4 แสดงสัดส่วนงบประมาณของงบลงทุนของอบต.แยกตามประเภท.....	86

สารบัญญภาพ

ภาพประกอบ		หน้า
1	โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบสภา-นายกเทศมนตรี.....	10
2	โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแบบนายกเทศมนตรีเข้มแข็ง.....	12
3	โครงสร้างระบบอุปถัมภ์แบบกลุ่ม.....	21
4	โครงสร้างระบบอุปถัมภ์แบบปิรามิด.....	21
5	เครือข่ายผู้มีอิทธิพลระดับจังหวัด.....	41
6	เครือข่ายอิทธิพลทางการเมืองกับการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์.....	51